

RACIONALIAUS VAISTŲ VARTOJIMO SKATINIMO KOMITETAS

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024 m. birželio ^{lipni 2} d. Nr. ST- 36
Šiauliai

Posėdis įvyko 2024-06-18 nuotoliniu būdu (naudojant Microsoft Teams programą), posėdžio pradžia 14.00 val., posėdžio pabaiga 15.30 val.

Posėdžio pirmininkas – Romaldas Mačiulaitis, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto profesorius, Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komiteto (toliau – Komitetas) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Marius Vaitkevičius, Šiaulių TLK Kontrolės skyriaus vyriausiasis specialistas, Komiteto sekretorius.

Dalyvauja Komiteto nariai: Dalia Miniauskienė, Romaldas Mačiulaitis, Arūnas Jablonskis, Irma Medžiaušaitė, Kristijonas Burda, Gitana Acutė, Vaiva Makštutienė, Dalia Ozolienė, Laima Juškaitė, Birutė Varanavičienė.

Posėdyje dalyvavo visi 10 Komiteto narių, kvorumas buvo.

DARBOTVARKĖ:

1. Higienos instituto atstovo informacija apie veiklas, mažinant infekcijos sukėlėjų antimikrobinį rezistentiškumą.
2. Komiteto pirmininko pranešimas.
3. Svarstymai dėl racionalaus migrenos gydymo rekomendacijų parengimo ir nacionalinių gairių parengimo skiriant antimikrobinius vaistus stacionare.
4. Diskusija dėl konferencijų organizavimo formato ir narių indėlio rengiant ir pristatant medžiagą konferencijose.

1. SVARSTYTA. Dėl Komiteto veiklų kryptių.

Posėdį pradėjęs Komiteto pirmininkas Romaldas Mačiulaitis informavo, kad pirmojo darbotvarkės klausimo svarstymas atidedamas kitam kartui, nes posėdyje nedalyvauja Higienos instituto atstovas. R. Mačiulaitis pristatė pranešimą „Vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo veiklų Vaistų komitete kryptis“, kuriame, atsižvelgiant į Komiteto narių siūlymus, suformuluotos 5 artimiausios Komiteto veiklos kryptis (pirmos trys vertikalios, ketvirta ir penkta – horizontalios) :

I - II veiklos kryptis – ambulatoriniai ir stacionariniai antimikrobiniai vaistai;

III veiklos kryptis – migrenos gydymo biologiniais vaistais racionalumo valdymo racionalizavimas;

IV veiklos kryptis – intensyvesnis vaistininko kompetencijų išnaudojimas;

V veiklos kryptis – gerosios vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo praktikos (-ų) sklaida.

Komiteto pirmininkas nurodė, kad I veiklos krypties tikslas – sumažinti neracionalų plataus spektro antimikrobinių vaistų (toliau PS – AMV) vartojimą, o uždaviniai: įvertinti PS – AMV vartojimo paplitimą asmens sveikatos priežiūroje įstaigose (toliau – ASPĮ); įvykdyti 2 edukacines intervencijas ir įvertinti pokyčius po 1 metų, lyginant su randomizuota 10 ASPĮ kontrole; įvykdyti administracinio pobūdžio edukacinę ir skatinamąją intervenciją pasirinktose 30 ASPĮ ir įvertinti pokyčius po 1 metų, lyginant su randomizuota 10 ASPĮ kontrole; įvertinti teisinės bazės atitikimą numatomi veiksmai ir įdiegti atitinkamus pakeitimus.

II veiklos krypties tikslas – pritaikyti geriausias praktikas, racionalizuojant PS – AMV vartojimo ir antimikrobinio rezistentiškumo mažinimo srityse, 80 didžiausių Lietuvos ligoninių, o uždaviniai: įvertinti geriausias praktikas racionalaus PS – AMV vartojimo ir antimikrobinio rezistentiškumo mažinimo srityse 80 didžiausių Lietuvos ligoninių ir jų atitikimą geriausioms pasaulinėms praktikoms; atrinkti pažangiausias Lietuvoje pasiteisinusias, o tokioms nesant – geriausias pasaulines praktikas ir detalai išanalizuoti jų pritaikymo skirtingose Lietuvos ASPĮ lygmenyse sąlygas ir barjerus; įvykdyti administracinio pobūdžio edukacinę ir skatinamąją intervencijas, pritaikant

gerąsias praktikas pasirinktose 20 stacionariųjų ASP, įvertinti pokyčius po 1 metų, lyginant su randomizuota 10 stacionariųjų ASP kontrole; įvertinti teisinės bazės atitikimą numatomi veiksmai ir įdiegti atitinkamus pakeitimus.

III veiklos krypties tikslas – racionalizuoti brangių kompensuojamųjų vaistų vartojimą ir tokiu būdu sutaupyti virš 50 procentų nustatyto neracionalaus lėšų panaudojimo, o uždaviniai: įvertinti migrenai skiriamų biologinių vaistų racionalaus vartojimo praktiką, neracionalaus vartojimo priežastis, jų paplitimą bei potencialią vartojimo racionalizavimo ekonominę naudą (Lietuvos Sveikatos mokslų universiteto ir Valstybinės ligonių kasos atlikto tyrimo duomenimis biologiniai vaistai migrenos profilaktikai neracionaliai panaudojami galimai už 5 mln. Eur sumą per metus); įvertinti teisinės ir edukacinės bazės atitikimą numatomi veiksmai ir įdiegti atitinkamus pakeitimus; įvykdyti administracinio pobūdžio edukacinę ir skatinamąją intervenciją ir įvertinti pokyčius po 1 metų, lyginant su randomizuota 3-5 ASP kontrole; atlikti 1-3 kitų pasirinktų brangių biologinių vaistų neracionalaus lėšų panaudojimo rizikos analizę ir tinkamumą potencialioms racionalizavimo intervencijoms.

IV veiklos krypties tikslas – pritaikyti geriausias klinikinės farmacijos ir farmakologijos praktikas vaistinėse racionalizuojant probleminį vaistų vartojimą Lietuvos ASP ir vaistinėse, o uždaviniai: paruošti su vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimu Lietuvos ASP, suinteresuotų vaistinių ir jų atstovų sąrašus; įvertinti teisinės ir edukacinės bazės atitikimą numatomi veiksmai ir įdiegti atitinkamus pakeitimus; įvertinti geriausias klinikinės farmacijos praktikas, racionalizuojant neveiksmingą, nesaugų arba neekonomišką antikoagulantų, psichotropinių vaistų ir onkohematologijoje vartojamų ektemporalinių vaistų vartojimą ASP ir vaistinėse; įvykdyti administracinio pobūdžio edukacinę ir skatinamąją intervenciją pasirinktose 10 miesto ir 10 ligoninės vaistinių ir įvertinti pokyčius po 1 metų, lyginant su randomizuota 10 miesto ir 10 ligoninės vaistinių kontrole.

V veiklos krypties tikslas – teikti informaciją apie vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo gerąsias Lietuvos ir pasaulio praktikas, o uždaviniai: paruošti su vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo Lietuvoje veikla siejamų suinteresuotų asmenų ir įstaigų sąrašus; skleisti Šiaulių TLK regiono komiteto veikloje vykdytą gerąją informacijos apie vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo patirtį visuose Lietuvos regionuose; įvertinti informacijos apie vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimo sklaidos praktikų teisingumą ir efektyvumą Lietuvoje; įvertinti teisinės ir edukacinės bazės atitikimą numatomi veiksmai ir įdiegti atitinkamus pakeitimus; įvykdyti administracinio pobūdžio edukacinę ir skatinamąją intervenciją subjektams, teikiantiems informaciją apie vaistų vartojimo racionalizavimo skatinimą.

R. Mačiulaitis nurodė, kad V veiklos krypties kontekste, ruošiantis pirmiesiems seminarams, reikėtų išanalizuoti LR SAM įsakymu patvirtinto Antimikrobinėms medžiagoms atsparių mikroorganizmų ir hospitalinių infekcijų plitimo prevencijos ir kontrolės 2023–2027 metų veiksmų plano 2023-2027 metų įgyvendinimo priemonių plane numatytus darbus ir prisidėti juos įgyvendinant pagal Vaistų komiteto narių kompetenciją ir galimybes. Taip pat siūloma įvertinti, kokie pokyčiai įvyko per laikotarpį nuo darbo grupės sudarytos dėl skatinimo racionaliai vartoti vaistus 2015 - 2017 m. veiklos pradžios.

R. Mačiulaitis nurodė, kad atskira kryptimi (VI veiklos kryptis) turėtų būti organizacinė-administracinė kryptis, kuri spręstų iškilusius organizacinius-administracinius iššūkius, trikdančius sklandžiai vykdyti I-V veiklos kryptis.

2. SVARSTYTA. Vyko diskusijos dėl veiklos sąlygų, komandų ir jų lyderių atskirose kryptyse formavimo, pradinių prioritetinių veiklų 2024 metams, kiekvienos krypties ir veiklos terminų.

D. Miniauskienė teikė siūlymus dėl teritorinės ligonių kasos galimybių užtikrinti tinkamas Komiteto narių veiklos sąlygas. R. Mačiulaitis siūlė Komiteto narius, formuojant komandas ir jų lyderius atskirose kryptyse. V. Makštutienė, B. Varanavičienė ir I. Medžiausaitė kalbėjo apie antimikrobinio atsparumo mažinimo priemones ASP, turimų stacionariųjų antimikrobininių vaistų skyrimo gairių (protokolų) racionalumą ir jų sklaidą. I. Medžiausaitė ir K. Burda pristatė naujas (papildytas) biologinių vaistų migrenos profilaktikai skyrimo, kompensuojamo PSDF biudžeto lėšomis, sąlygas (LR SAM įsakymo pasikeitimas įsigalioję 2024 metų rugpjūčio mėnesį), kurios nukreiptos į gydymo veiksmingumo įvertinimą (papildomai įtraukti nauji vaistai *Eptinezumab*,

Rimegepant ir *Atogepant* bei numatyti Vaistų kompensavimo komisijoje aptarti ir patvirtinti kriterijai galimai skatinsiantis racionalizuoti visų biologinių vaistų migrenos profilaktikai vartojimą: „Skiria gydytojas neurologas migrenos profilaktikai suaugusiems, kuriems migrena pasireiškia bent 4 dienas per mėnesį ir nespecifinė migrenos profilaktika buvo neveiksminga, netoleruojama arba negalima. Ne vėliau kaip po 6 mėnesių nuo gydymo pradžios gydytojas neurologas įvertina gydymo veiksmingumą. Gydymas laikomas veiksmingu, jei per laikotarpį nuo gydymo pradžios migrenos dienų skaičius arba migrenos sukeltos negalios vertinimo skalės įvertis lėtinės migrenos atveju sumažėja 30 proc., o epizodinės migrenos atveju - 50 proc. Jei per 6 mėnesius nuo gydymo pradžios atsakas nepasireiškia, gydymas nutraukiamas. Nustačius gydymo naudą, gydymas tęsiamas iki 12 mėnesių. Po 12 mėnesių nuo gydymo pradžios gydytojas neurologas turi įvertinti gydymo poreikį“). Biologinių vaistų migrenos profilaktikai skyrimo aktualijas būtų galima pristatyti gydytojams viename iš Komiteto organizuojamų seminarų. A. Jablonskis kalbėjo apie artimiausius planus, vykdant ambulatorinių antimikrobinių vaistų skyrimo krypties darbus. G. Acutė kalbėjo apie stacionariųjų antimikrobinių vaistų skyrimo kryptį ir tarpinių antimikrobinių vaistų skyrimo gairių ligoninėse reikalingumą. B. Varanavičienė kalbėjo apie vaistininko kompetencijos kryptį: tinkamo vaisto ir dozės parinkimo, tinkamos kainos ir paciento saugumo svarbą, patirtį susijusią su centralizuotai ruošiamais eksterporaliais chemoterapiniais vaistais, siekiant racionaliai naudoti ASPĮ lėšas bei pasidalinimą gerąja praktika. V. Makštutienė, B. Varanavičienė ir D. Miniauskiene kalbėjo apie eksterporalių antibiotikų ir kitų vaistų paruošimo galimybes, siekiant racionalizuoti ASPĮ lėšas ir užtikrinti hospitalinių infekcijų valdymą. R. Mačiulaitis ir D. Ozolienė kalbėjo apie finansinį ir ekologinį aspektus, siūlant papildyti vaistinių preparatų charakteristikų santraukas ir nustatant racionalius atidarytų vaistų galiojimo terminus.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Pritarti Komiteto pirmininko ir narių pasiūlytoms darbo kryptims, organizuojant ir vykdant Komiteto darbą.
2. Suformuoti veiklos krypčių komandas ir lyderius:
  - I krypties lyderiai I. Medžiaušaitė ir R. Mačiulaitis, nariai K. Burda ir A. Jablonskis;
  - II krypties lyderiai A. Jablonskis ir L. Juškaitė, nariai R. Mačiulaitis ir D. Ozolienė;
  - III krypties lyderiai R. Mačiulaitis ir D. Ozolienė, narys A. Jablonskis;
  - IV krypties lyderiai R. Mačiulaitis ir V. Makštutienė, nariai G. Acutė ir B. Varanavičienė;
  - V krypties lyderiai B. Varanavičienė ir R. Mačiulaitis.
  - VI krypties lyderis D. Miniauskiene.
3. Tęsti Komiteto veiklą suformuotose komandose pagal visas numatytas prioritетines kryptis..
4. Prof. R. Mačiulaičiui pateikti Komiteto nariams mokslinę – metodinę medžiagą dėl Komiteto veiklos krypčių ir jų realizavimo.
5. Nuspręsta, kad sekantis Komiteto posėdis preliminarai planuojamas 2024 m. rugsėjo mėn. 4 d. 14 val.

Komiteto pirmininkas

Komiteto sekretorius

Romaldas Mačiulaitis

Marius Vaitkevičius